

ב"ה

רוסטוב

כך זה התחיל...

תשורה למשתתפי בר-המצוה של

מנחם מענדל הכהן שי' **קפלון**

כ"ט תמוז ה'תשפ"ב

קבלון - ירוח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, טז' אדר ה'תשמ"ג
ברוקלין, נ. י.

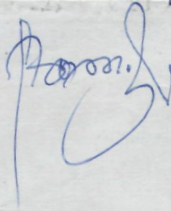
האברך אלישיב שי' הכהן

שלום וברכה!

במענה על ההודעה ע"ד הכנסת לגיל מצוה,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבין שלש עשרה למצוה יגדל
לבן חמש עשרה וכו' כמסך המשנה (אבות פרק ה'), ויוסיף
התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בקורת הנגלה וכן בהורח
בחסידות ויהדר בקיום המצוות, והשי"ת יצליחו להיות חסיד
ירא שמים ולמדן.

בברכה

מכתב הרבי לאביו של חתן הבר-מצווה לרגל הגיעו
לגיל מצוות

פתח דבר

לכל האורחים היקרים שי'

אנו מודים לכם על ההשתתפות בשמחתנו, שמחת הבר-מצוה של מענדי שי'.

בתור תשורה צנועה, וכמזכרת, אנו מגישים בזה קטע מתוך הספר "בתוך הגולה" (עם הוספות, ושינויים קלים), כיון שבימים אלו (י"ב תמוז-ר"ח מנ"א) אנו מציינים את תחילת שנת השלושים לשליחותנו לרוסטוב. שליחות זו, למרות שנקטעה באיבה, השאירה חותם על משפחתנו עד היום במובנים רבים, ומבחינה מסויימת נמשכת ב"ה בצורה שונה דרך שאר העבודות והפעילויות שבהם אנו עוסקים כיום בברכותיו של הרבי.

כמו כן מובאים כאן:

תצלום של מכתב הרבי אל אבי הבר מצוה, לבר מצוה שלו.

תמונה של הרבי בימי הסליחות תשמ"א, שבה נראה גם אבי הבר מצוה (מארכיון JEM).

שורות אחדות מתוך אגרת-קודש של הרבי (אג"ק חי"ט, ז'רא), שנפתחה בהשגח"פ בקשר לבר מצוה של מענדי!

הפתגם היומי של כ"ט תמוז, יום הברמ"צ, ב"היום יום" (מתוך "היום יום לעם").

תיאור קצר של התועדות בר מצוה בעיירה ליובאוויטש, של נער שלמד

אז ב'חדרים' שהיו בסמיכות לשיבה.

*

יהי רצון שנראה נחת חסידי ממענדי שי', שיגדל להיות חסיד ירא-שמים
ולמדן, יחד עם כל חברי כיתתו, בתוככי כל עדת חסידי חב"ד.

ונזכה לראות בקרוב ממש את כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בראשנו, בבנין
בית המקדש השלישי.

בברכת כל טוב סלה לכל המשתתפים,

משפחת קפלון

רוסטוב - עיר השליחות שלנו

בחודש מנחם-אב שנת תש"נ (1990) ביקרתי בפעם הראשונה בחיי במה שהיה נקרא אז - ברית המועצות.

אני וחברי (כיום - הרב) חיים סלונים פעלנו במשך קרוב לחודשיים בעיר חרקוב (כיום - תחת ממשלת אוקראינה) מטעם ארגון 'עזרת אחים' הנ"ל, מצוידים בברכתו של הרבי וב-18 שטרות של דולר לכל אחד מאיתנו, שנמסרו לנו ע"י המזכיר הרב בנימין קליין ע"ה, עם ההוראה: "לצדקה שם".

כבן-ישיבה נלהב לא חשבתי על התנאים הלא-נוחים הצפויים למי שמגיע למדינה כזאת. האוירה המחשמלת ששרתה בישיבה ב-770 בגלל נוכחותו של הרבי, גרמה לי ולחבריי לרצות לעשות הכל למען הרבי. קשיים לא נלקחו בחשבון כלל.

באותה הזדמנות ביקרתי ברוסטוב ב"ד אלול. היינו באוהל הק' וכן בבית הכנסת, ופגשנו את ראש הקהילה ר' יוסף בקשן, שהיה אצל הרבי לפני כן באותה שנה, וקיבל דולר מיוחד "עבור כל יהודי רוסטוב".

שלוש שנים לאחר מכן בשנת תשנ"ג, הגעתי שוב עם אשתי כהורים לתינוקת בת חצי שנה - הפעם לרוסיה ולרוסטוב. ידעתי מכבר שלאחר נישואיי אסע לשליחות בברכת הרבי, אך רק לאחר הביקור המפעים בברית המועצות בתש"נ, ידעתי שאבחר בשליחות הכי מאתגרת (באותה תקופה) - שליחות ברוסיה.

את הצעת השליחות קיבלנו מאירגון חמ"ה שבראשו עמד אז החסיד ר' משה ניסילביץ' ע"ה. אירגון חמ"ה תמך בנו ומימן את כל הפעילות במשך כמה שנים. הצעת השליחות הגיעה בפועל על ידי הרה"ח ר' מני שי' וולף.

יום אחד בהיותי בכולל שב-770 בכפר חב"ד נכנסתי ל"קה"ת" לעיין בספרים חדשים וכו'. מני פונה אלי ומספר לי ששמוליק לויין מחפש מישהו לשליחות ברוסיה, "דבר איתו". דיברתי עם הרה"ח ר' שמואל אהרן לויין, שניהל בפועל את המרכז הארצישראלי של אירגון חמ"ה וזה דווקא היה נראה לו מתאים, וכמובן גם לנו... תחילה היינו אמורים לנסוע לסרטוב, וגם על כך התקבלה הסכמתו של הרבי במענה למה שכתבו ארגון חמ"ה. אך אח"כ הם הודיעו לנו שצריכים דחוף לנסוע דווקא לרוסטוב. הפעם שאלתי בעצמי דרך המזכיר הרב בנימין קליין ע"ה, וקיבלנו את הסכמתו וברכתו של הרבי בלמ"ד בסיון (א' דר"ח תמוז) תשנ"ג. הגענו למוסקבה בליל חג הגאולה י"ב בתמוז בחצות. התעכבנו במוסקבה כשבועיים בשל הצורך לשכור דירה ברוסטוב, וסידורים נוספים. גרנו בקעמפ ("לאגער" בשפה המקומית) לילדים במוסקבה שאורגן על ידי חמ"ה, ולמרות התנאים הארעיים כמובן, נהנינו בינתיים מהשקט ומנוף היערות שסביב מוסקבה.

בכ"ג תמוז נסעתי לרוסטוב עם הרב לויין. הוא הפגיש אותי עם הר"ר יוסף בקשן, ראש הקהילה, אותו הכרתי עוד מביקורי ברוסטוב בשנת תש"נ. ראש הקהילה סייע לי לשכור דירה קטנה במרכז העיר, ברחוב פושקינסקי, וחזרתי ללאגער.

בראש חודש מנחם-אב תשנ"ג (1993) הגענו ברכבת ממוסקבה לרוסטוב שעל הדון. משנכנסנו לדירה נוכחתי לראות עד כמה היא מוזנחת; רק ירד הלילה ומחוריהם הופיעו מקקים אימתניים. הבטתי בהם בבעתה ואילו הרבנית נכנסה לפאניקה..

לאחר שנת-סיוט קצרה קמתי בבוקר להכיר את אנשי הקהילה הנחמדים. הראשון שלחץ את ידי בחמימות היה מר ראובן ב"ר נפתלי הכהן יעקבלב, יהודי יקר שסיפר לי הרבה על חיי בית הכנסת כפי שהיו בשנים עברו. יהא זכרו ברוך.

קוריוז מעניין: אחד היהודים המבוגרים ניגש אלי מיד לאחר התפלה ואמר בשיא התמימות: כיון שהינך רב, וחונכתי בקטנותי שיש לשאול את הרב שאלות הלכתיות ("אז מ' דארף פרעגן בא א רב א שאלה"); רוצה אני אם-כן לשאול אותך שאלה: איך האקלים בארץ ישראל?...

בסיוע מתורגמנים מסורים מבין המכרים החדשים שלנו, ביצענו קניות מועטות בחנויות ובשוק, כשאת מרבית הדברים שחיפשנו לא מצאנו. נו! רוסייה...

באחת החנויות ברחוב על שם פושקין (פושקינסקי), הציעו למכירה מכונות כביסה סובייטיות-מגושמות ותבניות ביצים - באותו חלון ראווה, כשלצידם רובצת חתולה מנומנמת... חזרנו הביתה מדוכדכים אל לילה נוסף של מאבק באורחים הלוא קרואים...

אך הנס קרה בסופו של דבר:

השקענו במטרת השליחות, ובתחילת שנת הלימודים (אלול תשנ"ג) זכינו, יחד עם ראש הקהילה מר יוסף בקשן, לפתוח את בית הספר היהודי שהיה סגור קרוב לשבעים שנה. ההתחלה היתה צנועה - ששה ילדים שלמדו בכתה א', הכתה האחת והיחידה. ההמשך לאחר כמה שנים היה רציני יותר: למעלה ממאה וחמשים ילדים מכל הגילאים ובכל הכיתות מא' ועד י"א, באישור משרד החינוך הרוסי.

. . . בחרתי לספר קצת על פעילותנו בעיר במשך קרוב לעשר שנים, באמצעות כמה אפיזודות שאירעו במהלך שליחותינו.

בית"ר רוסטוב

מר יעקב גילמן היה בית"ריסט בצעירותו ברוסטוב של שנות העשרים (תר"פ ואילך). בחג שמחת- תורה הוא נתכבד לעלות לתורה; הוא עלה

ובירך ובכה ללא הפוגות. הקהל נשתתק והביט בו בהשתאות אך בהבנה מלאה... הוא היה היחיד שידע עברית, עברית נאה שנשתמרה בזכרונו קרוב לשבעים שנה שבהן לא שוחח בשפה זו.

מעשה ברב שלא היה כהן...

אמו של אחד הילדים בביה"ס הגיעה מודאגת לשליחה הגב' קפלון: "כיוון שרק כהן יכול להיות רב, שהרי הרב קפלון הוא כהן... האם לעולם הוא לא יוכל להיות רב?! – בני מוטרד ועצוב מאד מכך"...

לא היה קץ לאשרה בשמעה שאין צורך להיות כהן כדי להיות רב. הילד, שלאחר הברית נקרא מנחם מענדל, אכן שואף להיות רב, ונסע במיוחד למטרה זו ללמוד ב"אחי תמימים" במוסקבה.

ד"ש חיה מה'ברדיטשובער'

כך כתבתי בזמנו למשפחתי בארץ: "כשבת היתה לנו הפתעה (לכבוד כ"ף חשון). הגיע יהודי ישיש לא מוכר וכשעלה לתורה שאלנוהו לשמו וענה: אברהם ב"ר לייזער מרדכוביץ' דרברמדיקר. אמרתי מיד לדוד [הרב דוד שוועדיק – כיום רבה של קלינינגראד] שהוא של רלוי"צ מבארדיטשוב. אחרי התפלה חקרתיו קצת וסיפר שסיפרו לו בילדותו שפעם היה במשפחה צדיק גדול שתמיד היה אומר "דער בארעמדיקער ג-אט" (=השם הרחמן), וכשהחלו לתת שמות משפחה, החלו לקרוא לצאצאיו "דרברמדיקר". יש לו פנים עדינות המפיקות טוב לב. זה היה פשוט מרגש. הוא עצמו גר בברדיטשוב עד שנות ה-30, שאז עבר לרוסטוב".

הוא היה בעבר מנהל התכניות בקולנוע של רוסטוב, ולעת זקנותו החל ללכת לבית הכנסת בקביעות והיה מתפלל בכוונה רבה. נפטר בשנת תש"ע.

תפלה בעלת תוקף

ר' שמחה ב"ר פסח ווייקעס איבד אחד-עשר בני משפחה בשואה: הוריו, אחיו, אשתו וילדיו. הוא נישא בשנית ובשלישית, ולעת זקנה סבל מבעיות בריאותיות קשות. הוא היה מתפלל הרבה לפני התיבה, ממש בשארית כוחותיו.

אחד מתלמידי הישיבה שבאו לסייע בחגי תשרי התפלל פעם ב'ראש השנה' כחזן, ואמר את תפלת "ונתנה תוקף" ללא כוונה יתירה. לאחר התפלה קרא לי ר' שמחה וכשכולו נסער אמר לי: כך מתפללים "ונתנה תוקף"?! בא אונז פלעגט זיך גיסן בלוט פון די אויגן, ניט טרערן [=אצלנו (בעבר בבית הכנסת) היו העיניים זולגות דם, לא דמעות] כשהחזן היה קורא "ונתנה תוקף"!

הבאנו כאן רק סיפורים אחדים מתוך המופיע בספר. לשלימות הענין – ראה בספר].

התוועדות לכבוד הבר-מצוה

- מכתב זה נפתח בהשגח"פ ימים אחדים לפני הבר מצוה, בקשר לשאלה אודות אופן חגיגת הברמ"צ. -

” . . במ”ש אודות סידור חגיגת בר מצוה שחלה בט”ו ניסן.

הנה בכל אופן מובן שביום מלאת י”ג שנים צריך להיות איזה ענין של שמחה, ובפרט עפ”י המבואר בזהר חדש פ’ בראשית גודל השמחה ביום זה.

ובהנוגע להתוועדות שכמה וכמה יוכלו להשתתף בזה, עליו להתייעץ במקום בזה, שהרי תלוי זה בתנאי האישים והמקום . . .”

סדר לימודו המופלא של ה'צמח צדק'

כט תמוז

פַּעַם נִמְצָאָה בְּדִירַת אֲדָמוֹ"ר הַ"צֶמַח צְדָק" פְּתִיקָה בְּכַתֵּב יָדוֹ, שֶׁבָּה צִיָּן אֶת הַחֲלֻטָּתוֹ לְלַמֵּד בְּכָל לַיְלָה 'נִגְלָה' שֵׁשׁ שָׁעוֹת בְּעֵמִידָה (!). הוּא כּוֹתֵב שָׁם, שְׂתוּדָה לֹא-ל עַל כֵּן שְׁקִיִּים אֶת הַחֲלֻטָּתוֹ וְהַצְּלִיחַ וְעָבַר עַל הַש"ס (= שֵׁשׁה סְדָרִים - הַתְּלֻמוֹד) הַבְּבִלִי וְהִירוּשָׁלַמִי וְאַרְבַּעַה חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּךְ - בְּעֵינָיו.

כך נראתה בר-מצוה בעיירה ליובאוויטש

סיפר הרב ישראל ג'ייקובסון ע"ה:

"ביום ג' כסלו תרס"ט מלאו לי י"ג שנה לאורך ימים ושנים טובות.

ר' מרדכי ליב רבינאוויטש למד אתי את המאמר 'אין הקב"ה בא בטרוניא' תרמ"ח, וחזרתי אותו היטב. היתה התוועדות, וכיון שעבר יותר מחודש ימים (מחג הסוכות תרס"ט) שלא היתה התוועדות (פארבריינגען), השתתפו הרבה בחורים מבית המדרש [= מה'זאל הגדול'].

ראש המשפיעים היה ר' שמואל גרונום ז"ל. קניתי שני ליט (פונט) לקח [= עוגת לעקאת], ושני ליט דגים מלוחים ובקבוק אחד (או שני בקבוקים) יי"ש [ייין-שרף, וודקא].

התיישבו להתוועדות בערך בשעה 11, ונמשכה ההתוועדות עד שעה 4 אחר חצות, זמן תפלת המנחה. ההתוועדות היתה בבית המדרש הנקרא גאלדע'ס מנין. שם היה בית הכנסת ושם גם למדנו".

(זכרון לבני ישראל, עמ' יח).

אביו של חתן הבר מצווה אצל הרבי,
ימי הסליחות ה'תשמ"א

